

Závěrečná zpráva z akce – Erasmus + stínování učitelů

Od 26.1. do 30.1. 2026 jsem měla společně s kolegyní Smetanovou možnost účastnit se stínování učitelů v rámci programu Erasmus +. Stínovaly jsme na poměrně velké soukromé škole El Centro Inglés (ECI) v Puerto de Santa María ve Španělsku, která si klade za cíl kombinovat to nejlepší z britského a španělského vzdělávacího systému. Škola poskytuje vzdělání na všech stupních, tedy přibližně od 2 do 19 let. Jejími klienty jsou většinou děti velmi dobře situovaných rodičů a ve škole obvykle setrvávají od školky až do odchodu na univerzitu. Zakladatelka Linda Randell původem z Walesu zakládala školku ECI v 70. letech pro svého syna a v postupu času se jí pod mottem *Lifelong love of learning* povedlo vybudovat ECI tak, jak vypadá dnes a její syn David Randell stojí nyní v jeho čele. Výuka probíhá převážně v anglickém jazyce.

V průběhu našeho pobytu jsme měly možnost stínovat španělské a britské kolegy v hodinách angličtiny a francouzštiny, dva třídní učitele na třídnické hodiny a také nám bylo zprostředkováno několik zajímavých schůzek: s vedoucím předmětů angličtina, cizí jazyky (v případě ECI se jedná o francouzštinu a čínštinu), jazyk a literatura (Šj), vedoucí učitelkou z MŠ, dále s výchovnou poradkyní, školní psycholožkou a s akademickou ředitelkou.

Třídnické hodiny, kázeňská opatření a hodnocení studentů

Systém i způsob vedení třídnických hodin ve škole je velmi zajímavý. Třídní učitel v ECI učí méně hodin, než „netřídní“ a třídnické hodiny plánuje výchovná poradkyně. Škola má stanovené základní hodnoty, ke kterým své studenty vede a každé dva měsíce napříč všemi ročníky pracují na dvou z nich. Tomu jsou uzpůsobeny i třídnické hodiny, jejichž obsah dostanou třídní učitelé i s výukovými materiály od výchovné poradkyně připravený. Ta se s nimi pravidelně jednou týdně schází k diskusi. Ve vyšších ročnících jsou pak třídnické hodiny už jen třikrát týdně a prostřednictvím hodnot školy je se studenty probírána zejména finanční gramotnost a jejich vlastní směřování po střední škole (u nás pravděpodobně ekvivalent předmětu Profese a kariéra). Velmi také dbají na to, aby své studenty učili emoční inteligenci a tzv. měkkým dovednostem, za jednu z klíčových považují aktivní naslouchání. Ve škole je také velmi mnoho relaxačních prostor, knihovna, ale i čtecí koutky. Používání mobilního telefonu je ve škole zakázáno. Výjimku mají studenti posledního ročníku, kteří mohou být o polední pauze v místnosti k používání mobilního telefonu vyhrazené. Obecně se v ECI velmi soustředí na pozitivní motivaci studentů a snaží se své žáky hodně oceňovat i za věci, které se přímo netýkají výuky a znalostí. Z každého předmětu má student na vysvědčení dvě známky. Jedna hodnotí jeho odborné znalosti, druhá přístup k výuce v konkrétním předmětu. Toto se mi jeví jako velmi užitečné a inspirativní. Ohledně testů a zkoušení funguje napříč celou školou sdílený kalendář, sdílí jej i s rodiči svých žáků. Na začátku pololetí jsou do něj vždy zadány termíny testů ze všech předmětů, a to tak, aby nekolidovaly. Při změně nějakého termínu si učitel snadno zjistí, kdy studenti mohou a nemohou test psát. Napříč školou funguje systém odznaků za určité množství pochval a systém trestů za prohřešky, jehož vrcholem je sobota strávená ve škole nad písemnou reflexí daného nežádoucího chování. Osobně jsme byly svědky toho, jak jeden z mladších žáků písemně refletoval svůj prohřešek v kanceláři výchovné poradkyně. Myšlenka písemné reflexe je z mého pohledu zajímavá, nicméně způsob její implementace (opakované vracení k přepracování a sobota ve škole) se mi zdá již překonaný. Zajímavý je i způsob pomoci studentům s jejich slabými stránkami, pracují s konceptem *the power of yet*, tedy *zatím mi nejde, zatím neumím*. Grafiky s touto tematikou visí v mnoha třídách

i na mnoha jiných místech školy. A inspirativní byl také způsob práce s konfliktem mezi dvěma žáky, ale i žáka a učitele. Dochází zde za pomoci mediace psycholožky nebo výchovné poradkyně k jejich konfrontaci, kdy jeden ze zúčastněných je ucho a druhý pusa, následně se vymění, a dají si tak vzájemně prostor k vyjádření svých pocitů, což považují za velmi smysluplné. Studenti se specifickými potřebami, zaostávající, ale i ti nadaní jsou ve škole podporováni prostřednictvím asistentů (většinou stážistů, studentů pedagogiky). Ve škole je jich stabilně osm, pracují tam, kde jsou aktuálně potřeba a v hodinách podporují 1 až 3 žáky. Ze zkušenosti učitelů ECI je tento systém velmi efektivní.

Výuka cizích jazyků

Za klíčový poznatek v této oblasti považuji dělení studentů do skupin podle jejich aktuální jazykové úrovně s možností kdykoli v průběhu školního roku přestoupit do jiné skupiny, pokud se úroveň studenta změní. V hodinách, které jsme měly možnost pozorovat, se tento fakt jevil jako značná výhoda. Nejen pro učitele, ale velmi jasně i pro studenty. Vzájemně se před sebou nestyděli, protože úroveň všech ve skupině byla podobná, nikdo nikoho nezesměšňoval. Ostych zmizel i u jazykových her nebo hraní divadla, kdy v mé běžné praxi mají tendenci se zapojovat stále stejní jazykově velmi dobře vybavení studenti. Výuka byla efektivnější a zacílená na jejich konkrétní potřeby. Zároveň možnost přestupu na vyšší úroveň je ze zkušenosti tamějších učitelů pro některé studenty motivační. Bylo by skvělé, kdyby se tento model studia aplikoval i v naší škole. Nabízí se začít rozdělením studentů budoucího 1. ročníku do skupin na angličtinu podle jejich úrovně.

Další velkou inspirací do hodin cizího jazyka bylo vedení deníku ze zahraničních exkurzí, kterých je napříč školou v každém roce opravdu velké množství. Deník má jasně daný muštr, což potlačuje kreativitu, ale ujednocije požadovaný výstup. Jeho psaním se studenti zdokonalují v cizím jazyce, ale také si uchovávají své vzpomínky a deníky jsou prý velmi kladně hodnoceny ze strany rodičů.

Dále po vzoru španělských kolegů uvažuji o zavedení možnosti zlepšení si celkové známky z cizího jazyka čtením. Pokud studenti v daném jazyce čtou, absolvují s učitelem ke konci pololetí o knize rozhovor, mohou tak svou známku o stupeň vylepšit. Na podporu čtení v angličtině používá škola platformu *myon.com*, která studentům na základě vstupního dotazníku doporučuje četbu, která by se jim mohla líbit a kniha je zároveň na platformě online dostupná. O předplatném mám v plánu zjistit více a případně o jeho zakoupení pro školu v příštím školním roce požádám. Ve všech naslouchaných hodinách cizího jazyka byl výhradně používán daný cizí jazyk a ten mateřský pouze na požádání studenta k objasnění vysvětlovaného jevu nebo slovíčka. Toto je dle mého názoru věčná otázka učitele jazyků a stínování v ECI mě znovu přimělo se nad ní zamýšlet.

Závěry a další možnosti spolupráce s ECI

S kolegyní Smetanovou jsme v průběhu našeho pobytu promýšlely další možnosti spolupráce se školou. Navrhly jsme projekt v rámci Erasmus + skupinové mobility studentů, který byl protistranou odsouhlasen v současné chvíli pouze v online podobě. Hledaly jsme průsečíky v literatuře, kultuře a historii Španělska a České republiky a napadlo nás zaměřit se na cenzuru v době komunismu v ČR a diktatury generála Franca ve Španělsku. Projekt jsme konzultovaly s vedoucí předmětu jazyk a literatura. Po domluvě bychom ho rády realizovaly v hodinách literatury a ŠJ na jaře v příštím školním roce a výstupem by měla být videokonference studentů

nad společně zjištěnými poznatky, přičemž realizace projektu by zahrnovala společnou práci našich a španělských studentů, sbírání dat a jejich sdílení v rámci teamu v Teams, četbu 2 cenzurovaných knih, jedné ze Španělska a jedné naší a následné porovnání cenzury v obou zemích. Učitelka jazyka a literatury se pro projekt velmi nadchla.

Dále se nám podařilo domluvit spolupráci formou dopisování studentů ŠJ ze 2.A s podobně starými žáky z ECI. První várka dopisů se pošle fyzicky poštou, dále bude výměna pokračovat online. Výhodou pro španělské studenty bude procvičení slohových útvarů, pro naše studenty jazykové zdokonalení. S dopisováním bych chtěla začít letos na jaře.

Celkově stínování hodnotím jako velmi přínosné a obohacující. Jsem za tuto možnost velmi vděčná a kdykoli bude znovu příležitost, moc ráda ji využiji.

Anna Frančová